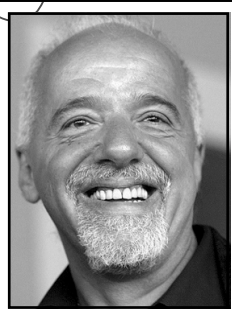

نوووسین
جەستە
پرسەکانی سیکس ..
جەستە .. رۆح .. نووسین و ژیان لە دیمانیەکی
پاولۆ کۆیلۆی رۆمانووسدا
ژیان
رۆح

و: عەبدوڵلامەحموود زەنگنە

ناتوانین بلیین (پاولۆ کۆیلۆی تەمەن (٦١)
سأل و خاومن هەوت رۆمان و چەندی
نووسینی تر، لە رۆمانەکانی دەچیت ..
هەرچەندە باوەریشی پێدەکەین کاتیک
دەلیت ئەو ئەگەل خودی خۆی و
خوێنەرانی شیدا تا ئەوپەڕی سنوور
راستگۆیە .. لەم دیمانیەدا زیاتر ئەومان بۆ
دەردەکووت:

pawlo koilo

*** بهوی تق پیاوی ناراسته ئاساییهکان نییت، زۆر جاریش باس لهوه دهکریت که تق شهیدای مهله کردنی به پیچهوانهی شهپۆلهکانهوه.. یا له سهرمتاوه نا، بهلکو له نویتترین بهرهمتهوه دهست پێ بکهین، له رۆمانی (یازده خولهک) دا بۆ یهکهمین جار به باس له سیكس، چێژ، جهسته دهکهریت، ئهوش کتوبریهک بوو، بۆ خوینهرانت، که له دنیاگهلیکی تری رۆحانی و زۆر سیمبولیدا بوون، له بهرچه کردارمکانی ئەم گۆرانکارییه نهترسایت؟**

**خۆشهویستی
جهستهیی یهکێکه له
تهعبیر هکانی
خۆشهویستی رۆحی و
گرنگه که جهستهمان
له سۆز هکانمان
دانهبرین**

- ماوهیهکی زۆر بوو چهزم دهکرد لهسهه سیكس و ههلویتستمان له ئاستیدا شتیك بنوووسم، بهلام بهر لهوهی به (ماریا) بگهه سههرهداوی فیکره ناراستهکارهکهم نه دۆزییهوه.

**سیكس بهبێ سۆز
توندوتیژییهکه له دژی
خۆمان دهیکهین**

سیكس یهکیك له وزه زۆر گرنگ و بهتواناكانه له گۆرپینی میژوو، لای من ئەم چهمهکه ههه بۆ مومارسهسهرکردن نییه، ههه بۆیه من چهزم له دهستهواژهی (خۆشهویستی کردن) نییه، سیكس ئەوه نییه که (دهیکهین) بهقهدهر ئەوهی که (تیایداين). رهنگه دوودل بوویتم که ههندیک له خوینهران دووچاری هیدمه (شووک) بهینم، بهلام متمانهم به خوینهرانم ههیه و پيشموایه دهبی مرۆف به پلهی یهکهم لهگهه خودی خویدا راستگۆییت، جا لهبهر ئەوهی ئەو کتیبه بوو که چهزم دهکرد بینوووسم و ئەو چیرۆکه بوو که له رۆحمدا هه لکو لرابوو، له وهلامدانهوهی بانگهوازکه دوودل نهبووم: بهرچه کردارهکانی خوینهرانیشم زۆر نهرینی بوو، به جۆریک رۆمانی (یازده خولهک) پر فرۆشتترین کتیبی سالی ۲۰۰۳ بوو، له پيش (هاری پۆرتەر) يشهوه بوو.

**خۆشهویستی
مملانییهکی رۆژانهیه،
دهتوانیت دروسمان
بکات وهک دهتوانیت
بمانر وخینیت**

*** له خویندنهوهی ئەم رۆمانەدا هەستم بەوه کرد، که دیدی تۆ بۆ خۆشه‌ویستی و سیکس زۆر تۆیاری و له هەندێ باریشدا سادە و ساکاره.. وەک ئەوهی ئەفسانەیه‌کمان بۆ باس بکەیت که دواجار هەردوو شانزاده تا کۆتایی پیکه‌وه به‌خته‌وه‌رانه بژین.**

– زۆرم بێر له کۆتایی چیرۆکه‌که کرده‌وه، چونکه من تهنها دوو بېرێرم له پێشدا بوو: یان دهبوو به تراژیدیا کۆتایی پێ بهێنم، یان دهبوو له چیرۆکی راسته‌قینه‌ی (ماریا) دا راستگۆبم که دواجار به‌وه‌که‌سه‌گه‌یشته‌که‌ خۆشی ده‌ویست.

*** پێموایه ئەم چارنوو سه، واته به‌یه‌که‌گه‌یشته‌نیان له پرۆسه‌ی هاوسه‌رگه‌یریدا له حاله‌تی له یه‌که جودابوونه‌وه پیکه‌که‌یشته‌نیان تراژیدی تره.**

– (به پیکه‌نینه‌وه) نا، نا! به هه‌رحال، ئەمه ئه‌وه ناگه‌یه‌نیت هاوسه‌رگه‌یری به داستانتیک له شادی و به‌خته‌وه‌ری دابنیم. هه‌مووشمان ده‌زانین ئه‌و چیرۆکی خۆشه‌ویستیانه‌ی به خۆشی ته‌واو ده‌بن ده‌گه‌من. به‌لام له‌م چیرۆکه‌دا. به باشم زانی ئه‌وه‌ی له (ماریا) روویدا به راستگۆیی باسی بکه‌م. (ماریا) ئه‌و کچه‌ی که به‌سه‌ره‌هاتی خۆی بۆگه‌یرامه‌وه، هه‌رچه‌نده خۆشه‌ویسته‌که‌ی وینه‌که‌یش نه‌بوو وەک له رۆمانه‌که‌دا هاتوو. به‌سه‌ره‌هاته‌که‌ی ئه‌و وەک وتم سه‌ره‌داوی ئاراسته‌کردنم بوو بۆ رۆمانه‌که‌، که زۆر عه‌وداڵی بووم.

*** به‌لام تۆ رۆماننووسیت نه‌که ژياننامه‌نوو سه، واته ده‌متوانی به ئارمژووی خۆت (بېجريت گه‌رئ) بده‌یت) و چیرۆکه‌که دابرتیژیت؟**

– بێگومان، ئی من هه‌ر ئه‌وهم کردوو، هه‌ندیک روداوو کاره کتهرم گۆزێ راما‌نی خۆم وەک پیاو و راما‌نی خۆیشم وەک ژنیک که له رۆحی هه‌موو پیاوێکدا ده‌ژی زیادکردوو له باره‌ی بابته‌ی سیکسه‌وه. ئه‌وپوخته‌یه‌ش که له ژیا‌نی خۆمدا پێی گه‌یشته‌ووم ئه‌وه‌یه که خۆشه‌ویستی جه‌سته‌یی یه‌کیکه له ته‌عبیره‌کانی خۆشه‌ویستی رۆحی و گه‌رنکه که جه‌سته‌مان له سۆزه‌کانمان دانه‌بێرن. له‌وه جوانتر هه‌یه هه‌ردووکیان هه‌ماهه‌نگ بن و ئه‌وه‌ی یه‌که‌م داوای ده‌کات ئه‌وه‌بیت که دووه‌میان ده‌یه‌وێت و به پێچه‌وانه‌یشه‌وه؟

سیکس به‌بێ سۆز توندوتیژییه‌که له دژی خۆمان ده‌یکه‌ین. ئه‌وه‌ی سه‌رنجی‌شی راکیشام ئه‌و هه‌موو ئێمه‌پله‌ بوو که تیا‌یاندایم ده‌لێن (یا‌زده خوله‌ک) زۆر لایه‌نی بۆ رۆشن کردوونه‌ته‌وه که پێشتر له باره‌ی ژیا‌ن و مامه‌له‌ی سیکسییه‌وه نه‌یا‌نده‌زانی. خه‌لکی هه‌ر له به‌را‌یه‌وه هه‌ولێ په‌یره‌وکردنی ره‌فتاریکی نه‌مه‌تی ده‌که‌ن له سیکسدا، بۆیه هه‌ولێ تاییه‌ت پشتگۆی ده‌خه‌ن ئه‌وه‌شیا‌ن له بێرده‌چیت که هه‌ریه‌ک له ئێمه تاییه‌تمه‌ندیتی خۆی هه‌یه له روحی سیکسبازی

خۆیدا ، ئەوئەبەسەر يەكەمدا بەرجهسته دەبیت بەسەر ئەوئەبەسەر تر بەرجهسته نابیت، لەو دەرەنجامەشدا، قۇناغەكان دەگۆزەرتن و دەچینە جوړەها ئەزموونەوه، بەلام لەزۆرباردا (پەبیردن) مان لە کيس دەچیت: واتە قبولکردنی ئەو واقعەیی کە ئیمە لە یەك جیاوازين لەگەل بەشدارکردنی ئەوجیاوازابوونە لە تەك خۆشه‌ويستی هاوبەشی ژيانماندا .

*** ئەم تەواو ھەماھەنگبوونەي نێوان جەستە و رۆح دیدیکی سادەکردن و (نایدیالیستی) نییە بۆ پەيوەندییەکی تەواو ئالۆز؟**

– ئایدیالیستی؟ لەو باوەرەدانیم، دەبێ ھەمیشە ھەولبەدین باشترین شتەکانمان بپەخشین، بچەنگین تا دەگەینە خۆشه‌ويستی راستەقینە، بپنەوئەبەسەر لەو ھەمەدایین کە بەھەشتە. بەلکۆ بەپێچەوانەوه، خۆشه‌ويستی شەكەتمان دەكات، شتەکانمان لێ تیکدەدات. ژيانمان ئاوەژوو دەكات. خۆشه‌ويستی مەملانئەبەسەر رۆژانە، دەتوانیت دروسمان بکات وەك دەتوانیت بمانرۆخینیت، ھەرتەواو وەك وشە. ئیمەي پیاو بۆ نموونە لەرەوتی ژياندا ھەولێ دەرخستنی (نیریتی) و (پیاوھەتیمان) دەدەین ویرای سەلماندنێ ئەوئەبەسەر دەتوانین بەکارمەیی کاری سیکس ئەنجام بدەین. بەلام خۆشه‌ويستی ئەمە نییە، بەلکۆ بەرپەككەوتن و گوئی لە یەگرتن و پیکەوه گونجان و پیکەوه سازانە.

*** بەلام خۆ ئەوئەبەسەر سیکسە**

– بەلێ بیکۆمان سیکسە، بەلام جەخت لە خۆشه‌ويستی دەکەمەوه لە رەھەندە ھەستیسۆزنییەکاندا، تەنانەت ئەگەر زۆرپەشمان لە خۆشه‌ويستیکردن بترسین، چونکە دووچارێ ئازارو ئەشکەنجەھاتین ئەو دەمەي بێ ترس خۆشه‌ويستیمان کرد، بەلام ویرای دەرەسەرییەکان دەبێ خۆشه‌ويستی بکەین.

*** پیتوانییە تۆزیک ئارمەزوی ئامۆزگاری و رینمایي کردنت ھەبێ؟**

– (بەنارەزاییەوه) ئامۆزگاری کردن؟ من؟ ھەرگیز! خەریکە بيمە ئەو باوەرەي دەتەوئەبەسەر شپۆھەبەك بیت بمورۆژنی؟ من ھەولێ ئامۆزگاریکردنی ھێچ کەسێک نادەم، بەلکۆ بروام بەو ھەبە ھەریەك لە ئیمە ریکەي خۆي ھەبە، ئەوئەبەسەر نالیم خەلکی بەدەستی ئەنقەست بە دوای ئازارو دەرەسەری ئەزموونە قورسەکاندا بگەرین، ئەو پەيامەي دەمەوئەبەسەر بیگەنەم ئەوئەبەسەر کە لەم ھالەتە رانەكەن کاتیک رۆبەرروویان دەبیتەوه، کیشەکە لەوئەبەسەر لەگەل بەرانبەردا شەرەکە بدۆزین، بەلکۆ لەوئەبەسەر کە بزانی لە خەباتە خودیەکەماندا لە چ خالێکداين. بۆ نموونە (ماریا) لەمە تیکەپشتبوو کاتیک لە رەگەز و باری سیکسی خۆي گەپشت و قبوئەبەسەر کرد.

***بۆ خۆت چەندەت کات ویست تا له خودی خۆتدا لەم**

لایەنە تیگەیت؟

– گوی بگره من له، تەمەنی پەنجاو شەش سالییدام،
واته زۆر ژیاوم: هەموومان بە قۆناغگەلی ناسینەوه،
ویلبوون، درۆکردن، خۆ گونجاندن وگۆرانکاری گوزەر
دەکەین، بەرلهوهی ماهییەتی رهگەزیتی خۆمان بۆ
دەریکەویت.

*** هیچ رۆژیک چوویتە لای لەش فرۆشان؟**

– بەلێ، یەک دووجار له تەمەنی شانزده سالییدا،
ئەوش لای ئیمه له بەرازیل کاریکی سرووشتییه وهک
خۆ نامادەکردنیک بۆ چوونه نێو جیهانی نیرتتییهوه.
بەلام لهو ئەزموونەم تەنها ترس و هەستکردنم به
نیگەرانی له یاده. دواتر له شەستهکاندا تەوژمی
(هیپی) و سیکس رهها هات، دواتر قۆناغیکی زۆر
پارێزگار بۆ من له سەر ئەم ئاسته. بەلام لهو بروایەدام
که تا ئەم ساتهوهخته له قۆناغی پەیدۆزکردنی ئەم
لایەنە قەوارە خۆمدام هەر وهک لایەنەکانی تر
بیگومان. بهو هۆیهشەوه (یازده خولهک)م نووسی: که
رهنگدانەوهی بەشیکه له خۆم وهک هەموو کتیبەکانی
ترم.

*** بەلێ ئەکەر راستهوخۆش له رۆمانەکاندا دیاری**

نەکریت. بیگومان بهو پەری هیزهوه نامادەیت هیه
تیایاندا، ئاخۆ هیند تینووتی خۆدۆزینەوه و پەردە له
سەر خود هەلدا نهوت هیه؟

– با راستتر بلێین تینووتی خۆ ناسینەوهه له بارە
شتانیکهوه دەنووسم جی بایهخمن و سەرقالیان
کردووم، شتگه لاکهوه له خەمیاندا به چاو پۆشی لهوهی

دەشنووسم بۆ ئەوهی شت

بۆخۆم بلیمهوه، من

خوینەری خۆیشم و

لهگەل هەموو رۆمانیکی

نویدا چاوه رپی خۆم

دەکەم. ئەم

راستگوییە شە هۆکاری

زۆر بوونی خوینەر انمه له

هەموو تەمەنەکاندا،

دەشتوانیت بلییت من

بۆیه دەنووسم بۆ ئەوهی

ئەو مندالەش بدوینم که

له ناخی هەموویاندا یه.

بەلکو هەمووی ماوه؟

بلیسە یاخیبوون زۆر

گرنگه، ئەمەش ئەوه

ناگەیه نیت مرۆف له

پیناوی شتی پووچدا

خەبات بکات

خوینهران چاوه‌ریی ده‌کهن. پیموایه کاریکی زهممه‌ته مرؤف به ده‌ریژایی کات خوئی
 ه‌شاریدات، من نامه‌وی خۆم بشارمه‌وه، ده‌مامکم ناوین، سووک و ئاسان ده‌مه‌ویت له‌گه‌ل
 به‌رانبه‌ر خۆم دابه‌ش بکه‌م: به‌لئی حاجیه‌که‌ی کۆمپۆستییلا منم. جه‌نگاوه‌ری رووناکی منم، من
 شووشه‌ فرۆش و شوانه‌که‌م، من ئەو وینه‌که‌ی (ماریا) عاشقی بوو، ه‌ه‌روه‌ک به‌ شیوه‌یه‌ک له
 شیوه‌کان (ماریا) خویشیم. ه‌ه‌موو رۆمانه‌کانم ه‌ه‌ولئی وه‌لامدانه‌وه‌ی پرسیاره‌ تایبه‌ته‌کانمن له
 باره‌ی ژيانه‌وه‌. من نووسه‌ریکی زۆر راستگۆم و خوینهران ئەوه‌ زۆر باش ده‌زانن، دهن‌ا وازم له
 خویندنه‌وه‌م ده‌یتنا و ه‌ه‌ستیان به‌ ساخته‌ییم ده‌کرد.

*** له باره‌ی خوینهرانتوه‌ که وه‌ک ده‌لیت زۆرن، به‌رای تۆ نه‌یتنی سه‌رکه‌وتنت لایان چیه‌؟**

- ه‌ه‌ر رۆژیک ئەو نه‌ینییه‌م زانی ئیدی ته‌واو بووم. من ئەوه‌ به‌ (لوغز) داده‌نیتم. چۆن ده‌ته‌ویت
 بزنام چۆن چۆنی وشه‌کانم ده‌گه‌نه‌ ئەو ه‌ه‌موو رووحه‌؟ زۆرجار ئەم پرسیاره‌م لئ ده‌کریت: ئەگه‌ر
 خوینهران له‌ وه‌ه‌مه‌داین که من وه‌لامه‌که‌ی ده‌زانم، باشت‌ر وایه‌ له‌م ساته‌وه‌ واز له‌ خویندنه‌وه‌م
 به‌یتن، به‌گشتی، ده‌توانم بلیم دوو فاکتەر یارمه‌تیده‌ری که‌سیک ده‌بن له‌ به‌دیته‌نانی خه‌ون و
 ئاواته‌کانیدا، به‌که‌میان ئەوه‌یه‌ ده‌بی که‌سه‌که‌ باوه‌ری به‌هیا و ئاواته‌کانی ه‌بیت، من خۆم که
 بریارمدا به‌ نووسین گوزهرانم دابین بکه‌م ئیترکاری ترم نه‌کردوه‌. دووه‌میش، ده‌بی ئەو که‌سه
 باش له‌وه‌ بگات که ناتوانیت به‌ ته‌نها خوئی هیواکانی به‌دیته‌یت، به‌لایه‌نی خویشمه‌وه‌،
 خوینهران هاوکار و هاویه‌یمانم بوون، به‌ په‌رۆش و خۆشه‌ویستیان هاوکاربوون له‌ بلأبوونه‌وه‌ی
 نووسینه‌کانی نووسه‌ریکی نه‌ناسراوی سه‌ره‌تای ریگا.

*** ه‌ه‌ندیک ه‌ینده‌یان خۆش ده‌ویت ده‌توانین به‌ده‌رویشیان ناویه‌رین و ه‌ه‌ندیکیش تاسه‌ر
 ئیسقان رقیان لیته‌. ه‌ه‌یشن ئەم پرفروشییه‌ی کتێبه‌کانت به‌ کاریکی بازرگانی کارامه‌یانه
 داده‌نت نه‌ک جوړتییه‌کی ئەده‌بی. بۆ ئەو خوینهرانه‌ باشیت که ناخویننه‌وه‌، ره‌خنه‌گریک ده‌لیت:
 "کۆیلۆم نه‌خویندۆته‌وه‌ و به‌ دلێشم نییه‌" له باره‌ی ئەم ه‌ه‌رایه‌وه‌ چی ده‌لیت؟**

- خه‌لکی له‌ پروپوچ و تندا لیه‌هاتوون. من ئەمه‌م به‌لاوه‌ سه‌یر نییه‌ و کاریشم تیناکات، به‌لکو
 زۆر به‌ سروشتی ده‌زانم. چونکه‌ ئیره‌یی و (غیره‌) ره‌گه‌زکی کلاسیکیه‌ له‌ ره‌گه‌زه‌کانی
 سروشتی مرؤفابه‌تی. ئەم جۆره‌ قسانه‌ش ده‌رده‌خه‌ن ئیشه‌کانم بوونیان ه‌یه‌، ئەگه‌ر به‌هێزه‌وه
 نه‌بوايه‌ چۆن ئەم په‌رچه‌کردارانه‌یان ده‌بوو. به‌هه‌ر حال .. سه‌رکه‌وتنم ه‌یچ په‌یوه‌ندییه‌کی به
 بازارداری و بازرگانییه‌وه‌ نییه‌. سالانیکی زۆر ره‌خنه‌گران به‌رانبه‌رم دل‌ره‌ق بوون، بۆیه‌ ده‌توانم به
 شانازییه‌وه‌ لێم که سه‌رکه‌وتنم به‌ ده‌ستاو ده‌ست له‌ نیوان خوینهرانمدا به‌ ده‌ست هاتوه‌ ه‌یچ

نووسه ریکی به رازیلی، فەرهنسی ئه وهندهی من نووسینه کانی وهرنه گپدر اونه ته سهر چه ندین زمانی جیهانی، من زور نه شاره زای بازارداری و بازارگانیم، به بیرمه به مندالی گوپرا دیری گورانییه کانی (بیلتنز) ده بووم به خووشییه وه هاوارم ده کرد ئای که خوشه، چند لیهاتوون. به لام دایکم دهیوت (وازیان لی بیته، ئەوان به هۆی بازارداری و بازارگانیه وه سه رکه وتوون، به مجورهش نامینن). به لام ماوته وه ئیستایش دوی چه ندین نه وه لای خه لکی خوشه ویستن.

*** بق له و باور پدایت خه لکیش تویان خوشه دهیوت ؟**

– مه بهستم ئه وه نه بوو. به لام مخابن هندی کهس پیوستیان به راقه کردن هیه، دهیان هوی سه رکه وتن توپکاری بکهن، به دوی وه لامی لۆژیکی و ماتماتیکدا ده گه رین تاتی بگه ن و باور بهینن، به لام وه لام لانییه که بق چی ئەم هه موو کتیبه ده فرۆشم؟ ئه وهی دهیه ویت بزانیته با پرسیار له کریاران بکات، حوکمی راسته قینه لای خوینه رانه و ئەوانیش حوکمی خویان له باره ی منه وه داوه. راستیه که یی ئه وه یه پرۆسه ی ئەفراندنی ئەدهبی نهینیه کی ئالۆزه و راقه ناکریت، هه ر ئەمهش ره خنه گره دۆگماکان له کتیشه کانیاندا له بیر دهکن

*** باست له پرۆسه ی ئەفراندنی ئەدهبی کرد. پیشتریش له کتیبی (دانپیداناناه کانی حاجیه که) دا وتووته نووسه ر له ژنی دووگیان ده چیت که دوا جار مندالیکی ده بیت، توش نووسینت پیناکریت نه گه ر (له گه ل ژیاندا خوشه ویستی نه کهیت) ده مانه ویت بزانی نه وه خوشه ویستیه له گه ل ژیاندا چۆن ده کهیت ؟**

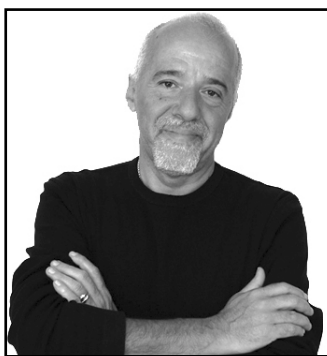
– چۆن خوشه ویستی ده کهم؟ تیایدا ده ژیم، به وه پیری شهیدایی و شییتی و خووشی و به خشینه وه تیایدا ده ژیم. چنده به توندوتوولی بژین، هه لی دۆزینه وهی ریگه ی زمانی تابهت به خوومان زیاتر ده بیت. هه ولدهم ریژ و ئەفسوون بهو ساته بدهم که نادیاریه که ی واده کات شایانی ئه و ریژ و ئەفسوونه بیت، بیگومان وهک هه موو رۆماننووسان چنده ها بیرۆکه به میشکمدایین و ده چن، به لام بیرۆکه یه کی دیاریکراو هیه ده بوژیته وه، گه شه ده کات و بانگم ده کات و هه ستیش ده کهم پیوسته له گه ل کهسانی تر دا به شی بکه م.

*** بهم هۆیه وه دنوووسیت؟ واته به لای تۆوه به پله ی یه کهم کرده ی به شداری کرینه؟**

– به لای، به شداری کردن روویه کی گرنگی سروشتی مرۆفایه تییه. من پیوستیم هیه به به شداری کردنی مرۆق بوون و ئیش و خوشه ویستیم له گه ل کهسانی تر دا، ده شنووسم بق ئه وه ی شت بوخۆم بلیمه وه، من خوینه ری خویشم و له گه ل هه موو رۆمانیکی نویدا چاوه رپی خویم ده کهم. ئەم راستگۆیه شه هۆکاری زۆربوونی خوینه رانه له هه موو ته مه نه کاند، ده ستوانیت

بلیت من بویه دنوسم بۆ ئەوهی ئەو مندالەش بدوینم که له ناخی هەموویاندا یە .

*** زۆر باسی ئەو مندالە دەکەیت. ئیستا وتت تەمەنم له پەنجاوشەش سالیادیە، داخۆ "پاولۆ کویلۆ"ی مندالە له تۆدا پیر نەبووه؟**

pawlo koilo

– نەخپەر دان بەوه شدا دەنیم حەزی گەورەبوونم نییە، بگره دەلیم گەورەبوون ئەو کاتە یە که تیایدا بەرەکه دەگات و تیکدەچیت، ئەوانە ی دەتوانن له ژیان بگەن منالان، یان ئەوانە ی وهک مندال دەرواننە ژیان، ئەو مندالە ی له ناخماندا یە تیماندەگە یە نیت که هیشتا زۆر شتمان له پێشدا یە و ناشمانە ویت بوەستین له سەر چلی دۆزینەوه و پەیدۆز کردنە یە که له دوا یە که کان. ئەو مندالە نەمره، تەمەنی نییە، بویه پەرۆشم بۆ ئەوهی ئەم مندالە ی ناخم پیر نەبیت، ئەو سەرسامییە ی ئەم منالە پیم دەبەخشیت و هاوکات چاوهروانی کردنی ئەو سەرسامییە ش که بێگومان هەردیت، مانای زیندوویتیم لا بەرجهسته دەکن، گەرەکان شتەکان به مەتر دەپوون و به کیلۆ دەیکیشن و زیاتر له رابردوودا دەژین وهک له ئیستادا، بویه له شتی نوێ تیناگەن و نایشیبینن گەرچی به لایاندا دەروات، له دەستی خۆیان ی دەدەن چونکه له یەکی نادەنەوه. ئەمەش ئەوه ناگە یە نیت له گەورەبوونم شەرم بەخۆیت، من چرچ و لۆچەکانم ناشارمەوه، سەرە سپییە کهم بویه ناکەم، به لام پیربوون رەندەکه مەوه به مانا پەککه وتنەکه ی.

*** ناخۆ هەر ئەو منالە یە وای کردوو تا ئەم رادە یە به زمانیکی ساده و راسته بنوسیت؟**

– گوئیگره، دەتوانم هەر هەفته و کتیبیکی ئالۆز و بنوسم، به لام ئەوه به باشتر دەزانم هەردوو سال و

کتیبیکی ساده و ئاسان بنووسم: کتیبیکی بی زمرهفهئی ئهدهبی که بچیتته دلئی خه لکییه وه، خه لک له نووسین ئالۆز ناکات، به لām خه لکانیکی گه مزه به کاریکی بلیمه تانهی دادنهین چونکه لئی تیناگه ن. له دواى هه موو ئالۆزییه که وه بۆشاییه کی ترسینه هه یه . رهنگه وا پیبجیت ستالیکی ساکارم هه یه، چونکه من تا ئه وه پیری سنوور له زماندا له ئالۆزی خۆ به دوور دهگرم، بۆ ئه وهی وا له خوینهر بکه م خه یالئی بخاته کار، دهیور و ژینم، هانی ددهم، له پیگه یی چه قبه ستنیه وه دهیبه ژینم، واته له پیگه یی چاودیری کردنی بیلایه نییه وه، به لām هاوکات پاریزگاری دهکه م له کاکله و گه وه هری فیکره که، یان سیمبولی ئه ودیوی وشه کان. هه موو خه لکی دهیانه ویت "عولیس" بنووسن، به لām ئه گهر سبه ینی راپرسییه ک بکه ییت بۆ ئه وهی بزانیته چه ند که س (عولیس) یان خویندووه ته وه، دهیین که من به پیی مەرجه کانی "دهزگا" نانووسم، به لām دلنیاشم ئه م زمانه هاوچه رخه ئامرازی ئه دهبی ئاینده یه .

*** کیشی نیوان خیر و شه ر، لایه نی چاک و خراب ته وه ری زۆبه ی رۆمانه کانته، ئاخۆ چاک و خراب دوو رووی یه ک دراوین، یان داخۆ هه موومان دوور که نین له دکتۆر «جیل» و «هسته ر هاید»؟**

– پیم وایه مرۆف ئه وهی وا له سرووشتییدا دهیبه ویت، هه روکه له و پروایه دام ئیمه ئه و توانایه مان هه یه بزانی که ی راست دهکه یین و که ی هه ل، که ی خه لکی بریندار دهکه یین و که ی یارمه تیده ریان ده یین، ته نانه ت به یی پیویستیوون به یاسا کۆمه لایه تییه کان. ئه و قیبله نومایه ی به وه یه وه ده توانین خیر و شه ر جودا بکه ینه وه له ناخی خۆماندا یه، بیگومان هه رووکمان، بگره هه موو شتیک له ژیاندا دویتۆیه، خۆشه ویستی ش روناکى و تاریکی خۆی هه یه، نووسینی ش تیکه له یه که له نه شئو شله ژان. به لām ئه وهنده به سه ئه و وه پۆزه تیفانه مان به کار به یین که هه مانه، چونکه مرۆف له گه وه هردا خیرخوازه، به لām شه ییتان، شه ییتانی سه رکوتکرا و جارناچار یک سه ره له ددهات.

*** ئه ی شه ییتانه که ی خۆت؟**

– وایزانم ئه و وه سو سه مه تر سیداره ی که فریوم ددهات له م وشانه دا: "پاولۆ سه رکه وتنت به دهسته یناوه، ئیتر بۆچی ناوه ستیت و پشوو ناده ییت؟" من به هه موو توانام له ئاستی ئه م فریودانه دا به رگری دهکه م. من بۆخۆم ئه زموونه کانی خۆم قه بول دهکه م و پیشی دهکه وم. له لایه کی تره وه، خه لکی حه زیان له دروستکردنی شه ییتانی دروستکرا و هه یه که کۆنترۆلیان بکات، بۆ ئه وهی تیگ بشکینین ئه وهنده به سه نه هیلین ده سه لاتی هه بیته، واته باوه رمان به بوونی نه بیته.

*** دھکرت ژيان ئومندە ئاسان بېت؟ كە تۆ باسى دھكەيت دهلنى ھاوكتشهيهكى بى گومانە:**
يهككك ههيه بۆ سەرکەوتن و يهكككيش بۆ شكست.. يهككك بۆ بهختهوهرى و يهكككيش بۆ تالى.

– با بلىين قهناعەتم بهوه ههيه دوو پرس دهبه رىگرى مرؤف له بهديهينانى خهون و ئاواتهكانى.. يهكهميان ئهويه بهديهينانهكه به مهحال بزائيت، دووهميش خۆبهدهستى ترسهوه بدات. نازايهتى و جهرهزهيهى تاكه خهسلهتتېكه مرؤف ناتوانيت دهستبهردارى بېت، چونكه ترس ريگهى گۆرينى قهدەر و دۆزينهوهى داستانه تايبهتهكهى نادات.

*** باشه، ئاخۆ ياولق كۆيلق لهجى دهرسىت؟**

– له قسه كردن له بهردم كۆمهلىك خهلكدا بۆ نموونه، پيم وانبيه رۆژتېك له رۆژان لهسهه ئهوه رابيم. ههرچهنده ئهوه كارم دهم چونكه بهشيكه له رۆتيني ژيانم و بهردهوام له ههموو جيهاندا وانه دهلىمهوه و ديماهه دهم، بهلام لهگهله ئهوهشدا له قسه كردن بۆ خهلك ترسيكم ههر ههيه.. له خودى خۆيشم دهرسم... دهرانى، نازايهتى ماناي نهبوونى ترس نيه، بهلكو لهوهدايه نههليلن ترس له پهلوپۆمان بخت.. ههموومان دهرسين، چونكه ئهوه پهچهكرداريكى رهمك "غريزى"يه، بهلام نازايهتى وپراى ناخۆشيهى ترس بهرهو پيشچوونمان بۆ دهرخسپت.

*** ئهى مردن؟ له مردنيس ناترسيت؟**

مردن؟ مردن بهلاى منهوه شوخه ژنيكه لهلامهوه دانيشتوووه، ياريم لهگهله دهكات و دهيهوى ماچم بكات، بهلام من پتي دهلىم: جارى ئارام بگره ئهى شوخه ژنهكه، دوايى ماچم دهكم.

*** شوخه ژنيكه؟ بۆجى لاي تۆ مردن هينده سهرنج راکيشه؟**

– نا، مهبهستم ئهوه نهبوو بلىم كهمهند كيشى كردووم، ئهوهنده ههيه به دوزمنى نازانم. ئيمه دوو هاوپتي ههتاهتاين.

وهك سيبهركهه لهگهلمدايه، چاوهكانم دهكاتوه، ئاگادارم دهكاتوه، ئامۆژگاريم دهكات: "گوپيگره هاوپريم، نابى ههتا سبهينى چاوهروان بيت، بروانه، چيژ بكه، دهست له شت بده، بهوپهري تۆكمهيهى و چروپى بژى، چونكه ئهوهى ئهمرۆ له بهردم دهستدایه رنگه سبهينى بديته مولكى من".

بۆيه دهتوانم پيت بلىم له مردن ناترسم.

*** ئاراميهكى زۆرى دهرهوهى! ئاخۆ ئومنده لهگهله ناخى خۆتدا تهبايت؟**

– بهراست ئارام دهرهكهوم؟ رنگه هى ئهوه بيت تازه لهتير هاويشتن هاتبديتمهوه كه

وهرزىشىكى خۇشەويستىمە و دل و دەروونىم پىي دەھەسىتەو. لە راستىدا لەو كەسە ئارامانە نىم، من پىياويكى زۆر سەوداسەر و نىگەرانم. ئەوئى مەبەستىم بوو ئەوئى مەن لە كۆتايى ناترىسم، چونكە لە ھەموو ئەزمونەكانى ژياندا بە ئازادى و پەرگىرى ژياوم لە باش و خراپى. ئەو ژنەم خواست كە خۇش دەويست. رۆمانگەلىكم نووسى لەبەر ئەو شانازىيان پىئو دەكەم كە ھاوكارى مىيۇنەھا كەس بوون لەوئى كە دەتوانن كۆنترۆلى قەدەرى خۇيان بكن گەر بىئانەوئىت، دواتر دەخوام كاسۆلىكىكى باش بىم: بەلام بە ھەلە لىم تىمەگە، من نووسەرىكى كاسۆلىكى نىم.

*** گەر وانىت ئەى دەرگەوتنى مەرىمى پاكىزە بۇ "ماريا"مان لە رۆمانى "يازە خولەك"دا چۇن بۇ رافە دەكەيت؟**

- دەرگەوتنى مەرىم لای "ماريا"؟ باوەر دەكەيت ئەم بىرگەيەم نايەتەو ياد؟ رەنگە خەيالى "ماريا" بىت. سەيرە، تۆ يەكەمىن كەسىت سەرنجى ئەم حالەتەت دابىت. بەھەر حال من كەسىكى باوەردارم، ئەم باوەرەشم لەبەر ئەوئى كە دان بەوئى بىنن ژيان لەو زىاترە كە خۇمان دەبىنن و تىايدا دەژىن. باوەر ھاوكات تانا دەخوازىت لەسەر بىر كەرنەوئى ھىوادارى و خود تىپەراندىن. بەلام ئەوئى نايىنەكان دەكرىنە پاساوى شەر ھەلگىرساندىن و بلاوئىوئەوئى رق و كىنە لە نىو مرۆفەكاندا!

ھەموو شتە گەرنەكانى ژيان وەك. خۇشەويستى، ئايىن، ئازادى ھەقىقەت دەكرىت بۇ خىر و شەرىش بەكاربەئىرىن.

لەو ساتەوئى بەرووى جىھانى رۆحانىتەدا دەكرىنەو، لە ناخدا ترسىك لە نادىار لە دايك دەبىت، لەم سەر زەويەشدا خەلگانىك ھەن كارامەن لە بەھەلزانىنى ئەم ترسەدا و گەمە پىكردى، بەلام ئەمەش ئەو ناگەيەنىت كە ئايىن ھۆكارى جەنگانە. ئايىن نەئىنىيەكى خواوئەندە سرووشتى مرۆفەكان دەگوزەرىنىت، نمونەيەكى بچووك بۇ دەھىنمەو: من ھەفتەى دووجار ئامادەى(قوداس) دەبىم. ئەمەش واتا لە چوارچىوئى شەعاىركى پىرۆزدا لە نەئىنىيەكدا بەشداربىن كاتىكىش دەروانمە قەشەكە لە خۇم ناپرىسم: ئايا ئەم قەشەيە كەسىكى ئايدىالىستى؟

ئايا بى ھەلە و كەموكورتىيە؟ پىاوپاچە، يان پىياو خراپ؟ ئەم شتانەم بەلاو گەرنە نىيە و پەيوندىيان بەمنەوئى نىيە. چونكە خودى شەعاىرەكە شرووشتى مرۆفەكان تىدەپەرىنىت.

لای قەشە دان بە گوناھەكانتا دەنىت؟

- بەلى.

* رنگه ئەر دانیشتانە درێژخایەن بن؟

– (بەپێکەنینەوه) زۆر درێژخایەنە. راستەکەیت!

بەلام ئەمەش ئەوه ناگەیهنیت لە هەموو شتێکدا لەگەڵ کڵیسیای کاسۆلیکدام چونکە هەندێ هەلۆتستیان هەیه من لەگەڵیدانیم. بەلام بەهەموو ئازادییەکهوه بریارم داوه کاسۆلیکی بم. لە بەر ئەوهنا؟ ەکە پیموای کاسۆلیک لە ئیسلام و بودا گەری و ئاینەکانی دیکە باشتره، تەنها ویستوووه بۆ رەگوریشەم بگەرێمەوه، بۆیه دەبی ریز لە نەریتەکانی ئەم رەگوریشەیه بگرم. دەبی حالەتە مرۆییەکان لەو نەهێنییه جودا بکەینەوه که نوێنەراییەتی دەکات. قەشە ئەگەر پیاویکی خراپیش بیت، بەلام ئەو لە ساتەوهختی دان پیداناندا خودی خودی دەگوزەرێت.

دەبی لە ئاستی ئەم نەهێنییهدا سادە و خاکی بین. دەبی ریز لە شەعایرەکان بگرن و هیندەمان ئازادی هەبیت بەبی مەرج شتەکانمان خۆش بویت، هەر چۆن بیت، لەم رۆژگاردا هەر ئاین بەگەر ناخریت. هەموو شتێک بەگەر دەخریت. دەبینیت هێرشەکانی ۱۱ی ئەیلول کرایه پاساو بۆ شەڕ لە عێراقدا، بەراستی کاریکی ناھەموارە. گەمەیان بە تراژیدیایکە کرد بە جۆریک که لە خزمەتی بەرژووەندییه تاییەتەکانیاندا بیت.

* بەم دواییەش "خۆسی ماریا ئەزنار" لە ئیسپانیادا هەولی هەمان شتی دا؟

– بەلی، ویستی بەدرۆ و دەلەسە دوژمنان بەگەر بخت بەلام بۆی نەکرا. زۆر جار خەلکی دەکەونه ئەو و هەمەوه که دەتوانن گەمە بە خەلکانی تر بکەن و بەپی خواستی خۆیان بەگەر بیان بخەن. ئەویش بەکێکە لە بەرجەستە بووەکانی خودپەرستی و ماکیا فیلیرمی ترسنۆکانه که شەڕخووانە لە ترسی ئەوهی نەوهک چاکەویست بن، خۆیان دەدەنه دەستی چاوچنۆکییەوه نەوهک بەقەناعەت بن، بەدوای مأل و سەرۆتدا دەکەونه هەناسەپرکی نەوهک هەژار بکەون. لیدوانیکی سەیرە لە "مۆلتی ملیۆنێریکی" وەک تۆ وه.

بینگومان ملیۆنێرم لەگەڵ هەموو کتییێکدا پارهیەکی زۆرم دەستدەکەوتیت. ئیستا ئەوهندەم هەیه بەشی سی ژیان و تەمەنی ترم بکات من ئەفسوونبازم وەک دەزانیت! مەبەستم لەوهنییه پارەوپول خراپە بیت، بەلکو شتێوازەکانی بەکارهێنانی لەهەندێ باودا دەبیتە خراپەکاری.

* زۆر جار بەدەستەواژە رابردوو دەدویت، ئاخۆ هیچت لەو یاخیبوونە پی نەماوه؟

– بەلکو هەمووی ماوه؟ بلیسە، یاخیبوون زۆر گرنگە، ئەمەش ئەوه ناگەیهنیت مرۆف لە پیناوی شتی پووچدا خەبات بکات، بەلکو گرنگە لە خەباتکردن لە پیناوی ئەو شتەکانی پروای پیناوه بەردەوام بیت. من شارەزایی یاخیبوونم، یان یاخیبوویەکی لێهاتووم. باوەرم بەشۆرش،

بەگۆرئانکاری ھەيە، باوەرپیشم بەو ھەيە کە بە بلایسەي یاخیبوون نەبێ جیھان بەرھو وەرچەرخان ناچیت. ھیشتا پیاوی توندپەرھەي سەوئاسەریم تا ئەو پەری سنوور. دەتوانم لە پیاوھ دڵگەرم، یان ساردەکان بگەم، بەلام ھەرگیز لە خاوەکان ناگەم.

*** زۆرجار سەوئاسەری تووشی کیشمان دەکات. ئاخۆ تۆ بەوھۆیە کەوتیتە چ دەردسەرییە کەو؟**

- زۆر برینم تیکەوت، ئاسەوارەکانیم زۆر پێوون، بەلام بابزانیت زۆر شانازیان پێوھ دەکەم، چونکە بەلگەي ئەوھن بە ترسنۆکی نەژیاوم. رەنگە ئازایەتی تاکە دیاردەم بیت، لە خۆشەویستیدا بیت، یان لە کارو ھەولێ رۆحیدا، دواتر لە ھیچ شتیک پەشیمان نیم. رەنگە تەنھا لە قوئاغی خوگرتنەوھ بەمادەي ھۆشبەر پەشیمان بم، چونکە ماددەي ھۆشبەر داویکی تۆقتنەرە، دەمانخاتە بەھەشتیکی ساختەوھ کە ناتوانین تیایدا بریاربەدین. ماوھیک تەواو رووخابووم، بەلام بەراستی پەشیمان نیم، چونکە لەو باوەرپەدام ھەموو شتیک لە ژياندا سوودی ھەيە.

*** گەر لەو باوەرەدا، کەواتە مرینی مندالانم لە برساندا بۆ رافە بکە، سوودی توندوتیژی و کارە دەستدریژی کردنەکان؟ سوودی دەمارگیری و چەوساندنەرە و نەھامەتی؟**

- نازانم. بەلام دەزانم ھەموو ئەوانە ھۆکاریان ھەيە، من لە ئاستی ئەم دیندایەتییەدا چیم پێدەکرتیت؟ ھەول دەدم رۆلی خۆم ببینم لە میانەي ئەو دەزگا خێرخوازییەي بۆ یارمەتیدانی مندالان و پیروپەککەوتەکانی بەرازیل دامەزراندووه. گەر ان بەدوای رافەکاندا بێھودەيە، باشتر وایە ھەر یەک لە ئیمە ئەوھي پێی دەکرتیت بیکات، ببەخشیت، خەلکی خۆش بویت بەشی خەلکی بدات بنووسیت.

*** بنووسیت؟ رۆژانە ملیۆنەھا کتیب دەردمچیت کە بستیک رەوڕوھي جیھان بەرھو پێش نابات، پێتوایە ئەدەب دەتوانیت بیته فاکتەریکی ئەرینی گۆرئانکاری؟**

- فاکتەری گۆرئانکاری، نەخیر، بەلام پێموایە ئەدەب دەتوانیت ھاندەر بیت. چونکە پەرچەکردارمان لەلا دروست دەکات، ھەرۆک ئەو ھەستەمان پێی دەبەخشیت کە ھەر خۆمان نیین. ئەدەب پرەدەکان بونیاددەنیت بەمجۆرە رەنگە وشەي شاعیریکی چینی کار بکاتە سەر کەسیکی ئێرانی. رۆمانیکی بەرازیلی کار لە رۆحی کچیکی لوپنانی بکات.

تییینی:

لە بەر درێژ نەبوونەوھي بابەتەکە. دوو پرسیارم لابردووه کە بۆ خۆیتنەری کورد زۆر پێویست نین. سەرچاوه: سایتی القصة العراقية.